

KALANVILJELYKSEN YSTÄVILLÄ ON LAAJA TYÖKENTTÄ

Kun Kalanviljelyksen Ystävät (Fiskodlingens Vänner r. f.) perustettiin Helsingissä 8. 11. 1938, esitteli väliaikaisen johtokunnan sihteeri läsnäolijoille suunnitellun työohjelman pääpiirteet. Tammikuun alussa 1939 saatettiin ohjelma enemmän yksityiskohtia sisältävään muotoon, mutta sitä ei silloin vielä julkaistu painettuna, koska yhdistys halusi hankkia lisää kokemuksia, joille jatkuva toiminta voitaisiin perustaa.

Mainitun ohjelman pääpiirteet sisältyvät myös seuraavaan yhdistelmään, mutta eräitä lisäyksiä on tehty, jotka perustuvat osaksi kokemuksiimme kuluneina ankarina työvuosina, jolloin sota valitettavasti on vaikeuttanut yleishyödyllistä toimintaamme, osaksi tietoihin, jotka olemme saaneet muilta tällä alalla toimivilta työntekijöiltä. Yhdistelmässä on myös otettu huomioon, että kalataloudenkin alalla nyt on alkamassa uusi kehitysvaihe.

Kalanviljelyksen Ystävillä on nyttemmin mahdollisuuksia laajentaa toimintaansa ja esittää entistä laajempiin piireihin tarkempia tietoja kalatalouden alalta, tietoja joita kansamme juuri nyt kipeästä tarvitsee, kun jälleenrakennustyön avulla olisi korvattava ne vahingot, jotka sodan ja elintarvikepulan aiheuttama ryöstökalastus ja menneiden vuosien välinpitämättömyys ja ymmärtämättömyys ovat aikaansaaneet tuhansissa järvissämme ja suurissa osissa rannikkovesistöjämme.

Sitäpaitsi on meidän nyt huollettava ja hoidettava kalavesiämme paljon paremmin kuin koskaan ennen myös siksi, että tuhan-

sien siirtoväkeen kuuluvien kalastajaperheiden tästä lähtien on saatava elatuksensa kalastusalueelta, jota alueluovutukset ovat voimakkaasti supistaneet. Kansanhuoltomme ja kansantaloudellisesti vaikea asemamme edellyttävät niinkään että käytämme hyväksi kaikki mahdollisuudet arvokkaan ravinnon hankkimiseksi laajoista kalavesistämme.

Seuraavassa luetellaan ne tehtävät, jotka odottavat Kalanviljelyksen Ystäviä sen toimiessa yhteistyössä muiden kalahoidon ja kalanviljelyksen alalla työskentelevien järjestöjen kanssa ja pyrkiessä kuntien ja teollisuuslaitosten johtohenkilöiden kanssa neuvotellen mahdollisimman järkiperaisella tavalla hoitamaan kalavesiämme.

1. Kalanviljelys- ja mädinhautomislaitosten perustaminen

a. Perustetaan kalanviljelyslaitoksia lammikkoviljelyksineen ja sopiviin paikkoihin voimalaitosten tai muiden teollisuuslaitosten yhteyteen mädinhautomislaitoksia, joissa vähäisin kustannuksin käytettävissä olevan teknillisen henkilökunnan avulla voidaan tarkoituksenmukaisesti ja halvalla tuottaa sekä syksyllä kutevien että keväällä kutevien kalalajien poikasia joukkotuotannon muodossa.

b. Asetetaan yksinkertaisia enemmän tai vähemmän standardisoituja mädinhautomislaitteita asiaankuuluvine poikassammioineen -ja kasseineen ennestään olemassa olevien taikka erikoisesti tätä tarkoitusta varten rakennettujen patolaitteiden alapuolelle taikka jo olemassa olevien vesijohtojen viereen, etupäässä keväällä kutevia kalalajia eritoten haukea varten.

2. Paikallisten kalataloutta ja kalanviljelystä harjoittavien yhdistysten muodostaminen ja tukeminen

a. Muodostetaan paikallisia yhteenliittymiä kalataloutta ja kalaviljelystä varten jotka yhteistyössä mm. Kalanviljelyksen Ystävien kanssa hoitavat alueellaan sijaitsevat mädinhautomislaitokset ja kalanviljelyslaitokset ja yhteistoiminnassa pääyhdistyksen kanssa suunnittelevat kalanhoitotoiminnan alueellaan.

b. Tuetaan paikallisia yhdistyksiä niiden työssä järjestelmällisen kalanhoidon ja kalanviljelyksen hyväksi antamalla niille niiden tarvitsemaa asiantuntija-apua kalanhoidon, kalanviljelyksen ja kalatalousbiologian alalla.

c. Pyritään aikaansaamaan järjestys kalastusoikeudellisella alalla etenkin niillä rannikkovesillä, joissa kalastus on vilkasta ja asutus tiheä. Mm. pyritään kalastuskorttijärjestelmän toteuttamiseen ja kalastuksen mahdollisimman tarkkaan valvontaan — mikäli mahdollista yhteistyössä asianomaisten kaupunkien ja taajaväkisten yhteiskuntien hallintoelimien ja järjestysvallan kanssa.

3. Keinohedelmöitetyn mädin istuttaminen vesistöihin

a. Hauenmätää istutetaan heti keinohedelmöittämisen jälkeen hauen luonnollisille kutupaikoille alueille, joilla on tiheä kasvullisuus ja niin syväälle että vaikka vedenpinta alenesikin, mäti ei ennen hautomista eikä välittömästi sen jälkeen joudu kuivalle maalle, taikka myöskin mäti sijoitetaan lammikkoihin tai matalaan veteen patopenkereiden taakse.

b. Hauenmätää myöhäisellä silmäpisteasteella kuljetetaan erikoispakkauksessa ja istutetaan sellaisiin paikkoihin, jonne kuljetusteknillisistä syistä ei lainkaan taikka ainoastaan vaivoin voidaan lähettää poikasia istutettavaksi, taikka jonne sen johdosta, että läheisyydessä olevilla laitoksilla ei ole riittävästi poikasia, ei voida lähettää muuta kuin silmäpisteasteella olevaa mätiä kauempana olevilta mädinhautomislaitoksilta.

c. Säynävän tai lahnan mätiä erittäinkin nopeakasvuista kalakannoista istutetaan keinohedelmöityksen tapahduttua itse kutupaikoille, jolloin se levitetään perusteellisesti sopivan pohjakasvullisuuden, kasvienjuurien tai risukimppujen päälle; taikka myöskin asetetaan mainitunlaista mätiä katajanoksien, kuusenoksien tai vesisammalen päälle, jotka sopivalla tavalla ankkuroidaan puroon tai jokeen taikka muuhun virtaavaan veteen.

d. Säynävän tai lahnan mätiä kuljetetaan sijoittamispaikalle jäädytettynä erikoispakkauksessa.

e. Kuhan mätiä istutetaan heti keinohedelmöittämisen tapahduttua kutupaikoille tai lähetetään jäädytettynä erikoispakkauksessa havu- tai sammalalustalla asianomaisille sijoituspaikoille.

f. Suuurista hautomissumpuista saadaan kuhan mätiä jolloin hautomissumppujen pohjaan kudun aikana ruotsalaiseen tapaan on sijoitettu risualusta ja muutama pari kutevia kuhia. Alustalle laskevat naaraat tarttuvan mätinsä, jonka urokset itse hedelmöittävät. Mäti jätetään sumppuun tai viedään istutettavaksi muualle.

g. Kuhanmätiä saadaan unkarilaiseen tapaan viljelemällä kutevia kaloja pienissä lammikoissa, jotka voidaan tyhjentää. Näihin sijoitetaan kudun aikana »mätipesiä», jotka sitten erikoispakkauksissa jäädytettynä voidaan lähettää asianomaisille sijoituspaikoille jopa pitkiä matkojakin.

h. Siian ja muikun mätiä istutetaan suoraan kalojen luonnollisille kutupaikoille mikäli ei voida samana päivänä vedessä kuljettaa mätiä hautomalaitokseen tai säilyttää mätiä muutaman päivän ajan (korkeintaan 4 päivää) ankkuroiduissa mätisumpuissa, »mätikehdoissa», tai siiviläkangaspohjalla varustetuissa kehyksissä virtaavassa vedessä tai kosteudella kyllästetyssä, viileässä ilmassa odottamassa myöhemmin tapahtuvaa siirtoa hautomislaitoksiin.

i. Myös muiden kalalajien mätiä sijoitetaan vesistöihin keinohedelmöittämisen jälkeen, jos on kysymyksessä kalalaji, joka joko on hyvä ihmisravintona taikka arvokkaan petokalan ravintona on tärkeä kalavesien järkipärisen hoidon kannalta.

4. Arvokkaampien kalalaatujen poikasten sijoittaminen

a. Hauenpoikasia istutetaan saariston sisävesiin ja sisäjärviin, joissa hauenpoikasten kasvun edellytykset ovat erityisen suotuisat ja joissa kalastus on ollut erityisen tehokasta.

b. Hauenpoikasia istutetaan vesistöihin sikäli kuin kalastuksesta kiinnostuneet yksityishenkilöt taikka yhdistykset sitä pyytävät ja suorittavat siitä Kalanviljelyksen Ystävien johtokunnan määräämän korvauksen.

c. Taimenen poikasia istutetaan puroihin, joissa Kalanvilje-

lyksen Ystävät omistavat kalastusoikeuden, ja korvausta vastaan puroihin sekä mahdollisesti jokiin ja järviin, sikäli kuin yhdistykset tai yksityishenkilöt kustantavat tämän.

d. Meritaimenen poikasia sijoitetaan puroihin, jotka ovat osottautuneet sopiviksi meritaimenen poikasten kasvupaikoiksi, jolloin tarkoituksena on lisätä meritaimenkantaa saaristovesissä ja asianomaisissa rannikkoseudun joissa.

e. Siianpoikasia sijoitetaan jokiin ja rantavesistöihin, joissa siikakanta aikaisemmin on ollut suuri mutta joista se sittemmin on hävinnyt taikka suuresti vähentynyt. Myöskin sisäjärviin voidaan siianpoikasia istuttaa, joissa niitä aikaisemmin ei ole ollut.

f. Merilohen poikasia sijoitetaan lähderikkaisiin puroihin ja helposti valmistettuihin luonnollisiin lammikkoihin.

g. Ruotsista, Tanskasta, Saksasta tai Englannista tuotettuja ankeriaanpoikasia istutetaan ravintorikkaisiin, tähän tarkoitukseen sopiviin järviin ja murboveteen.

5. Nuoren kalan sijoittaminen

a. Kesänvanhoja taimenen- ja lohenpoikasia kasvatetaan mikäli mahdollista luonnollisissa lammikoissa ja istutetaan yksityisen vesiin omistajien suorittamaa korvausta vastaan sekä sellaisiin vesistöihin, jokiin ja puroihin, joihin kalan sijoittaminen on yleishyödyllistä laatua ja saa taloudellista tukea valtiolta, kunnilta, yhtiöiltä ja yhteisöiltä.

b. Kesänvanhaa siikaa kasvatetaan luonnonlammikoissa, jotka voidaan tyhjentää. Etupäässä tulevat tällöin kysymykseen nopeakasvuiset muodot, joita sijoitetaan sisäjärviin tai rantavesiin niissä tapauksissa, jolloin tämä kalanviljelyn muoto tuntuu edullisemmalta kuin poikasten istuttaminen vesistöihin.

c. Kesänvanhoja haukia ja myös nuorempia haukia, joita on kasvatettu tyhjennettävissä luonnonlammikoissa taikka helposti tyhjäksi kalastettavissa vesistöissä taikka pikkujärvissä, sijoitetaan vesistöihin, joissa on runsas kasvullisuus ja vähän haukia.

sekä sisäjärviin, joissa on runsaasti pientä kalaa, etenkin pientä ahventa — näin siinä tapauksessa että aivan pienten hauenpoikasten sijoittaminen ei näytä riittävän »poliisikalana» toimivan haukikannan luomiseksi.

d. Kesänvanhoja lammikoissa kasvatettuja suutarinpoikasia istutetaan pikkujärviin, kasvullisuudesta rikkaisiin sisäjärviin ja mataliin merenlahtiin.

6. Kutevan kalan sijoittaminen

a. Kuhaa istutetaan järviin ja merenlahtiin, joiden vesi on saven- tai mullan väristä ja joissa pikkukaloja on runsaasti eikä kuhaa aikaisemmin ole esiintynyt.

b. Suutaria istutetaan sisäjärviin, joiden ranta-alueet ovat matalat ja runsaan kasvullisuuden peittämät, mataliin lahtiin sisäisillä rannikkovesillä, yleensä suojatuille alueille joilla on rikas kasvullisuus ja pehmeä pohja.

c. Erilaisia muiden kalojen ravinnoksi kelpaavia kalalaatuja istutetaan vähän kutuajan ennen sellaisille paikoille joissa arvokkaat petokalat ovat tällaisen ravinnon tarpeessa.

7. Kalastusbiologisia tutkimuksia

a. Tutkitaan purojen, jokien ja sisäjärvien sopivaisuutta arvokkaiden kalalaatujen istuttamis- ja kasvupaikoiksi sekä mahdollisuuksia järvien tuotannon kohottamiseksi.

b. Tutkitaan kalan kasvua, ravinnon valintaa, kutua ja kutupaikkoja, vaelluksia ym. rantavesillä sekä yhdistyksen omasta aloitteesta että asianomaisten vedenomistajien tai kuntien aloitteesta, jolloin näiden on osallistuttava tutkimusten vaatimien kustannuksien suorittamiseen.

c. Merkitään kaloja — etupäässä meritaimenia, siikoja ja haukia — sen seikan selvillesaamiseksi, kuinka kauaksi nämä kalat vaeltavat eri vuosina ja missä ne oleskelevat eri ikäkausiansa aikana. Tällöin olisi aikaansaatava yhteistyö mm. kutukalaa eri-

koisluvalla pyydystävien viljelyslaitosten kanssa, sillä nuotalla ja rysällä sekä haavilla pyydystetty kutukala sopii erittäin hyvin merkitsemistarkoituksiin.

d. Kootaan tilastotietoja kalastuksesta erällä valituilla rannikkoalueilla, eräissä sisäjärvissä sekä pyydystämisen ja kalakannan laajuudesta, toiselta puolelta purotaimena, toiselta puolelta meritaimena sisältävissä joissa ja puroissa.

e. Tutkitaan erilaisten juoksevien vesien soveltumista mädin hautomiseen laitteissa ja sen käyttömahdollisuuksia muissa kalanviljelystehtävissä.

8. Valistustoiminta

a. Harjoitetaan valistustoimintaa aikakauslehdissä ja sanomalehdissä sekä radiossa ja järjestetään esitelmätilaisuuksia kalanviljelyksen, kalanhoidon, kalastusbiologian ja kalastustalouden alalta.

b. Julkaistaan julkaisusarjaa »Kalatalouden Ystävien julkaisuja», joka sisältää neuvoja ja tietoja sekä tutkimustuloksia kalastusbiologian alalta.

c. Järjestetään kalanviljelystä ja kalanhoitoa käsitteleviä kursseja sekä yhdistyksen jäsenille että henkilöille, jotka aikovat osallistua kalanviljelyskeskusten toimintaan ja valmistaviin tutkimuksiin eri vesistöjen sopivaisuudesta arvokkaampien kalalaatujen istuttamiseen.

d. Julkaistaan vuosikirjaa mikäli mahdollista joka vuosi. Sisällys aiotaan muodostaa sellaiseksi, että sekä yhdistyksen jäsenet että muut asioista kiinnostuneet voivat käyttää sitä eräänlaisena käsikirjana, kun on kysymyksessä paikallisten, kalanhoidon tehostamiseen tähtäävien suunnitelmien toteuttamisesta.

e. Levitetään tietoja myöskin ulkomailla suoritetusta kalanviljelys ja -kalanhoitotoiminnasta sekä maan ruotsinkielisessä että sen suomenkielisessä osassa, jossa toistaiseksi ainoastaan varsin rajotetussa määrässä on voitu suoraan tutustua niihin arvokkaihin kokemuksiin, joita ulkomailla on saatu ja jotka on julkaistu ulkomaisissa ammattilehdissä.

9. Yleiset tehtävät

a. Pyritään aikaansaamaan läheinen yhteistyö kalastuksen alalla toimivien voimien ja järjestöjen kanssa kautta maan.

b. Pyritään siihen, että hallitus ja eduskunta myöntäisivät entistä suurempia määrärahoja kalastuselinkeinoon kohottamiseksi ja kalanviljelyksen edistämiseksi.

c. Yritetään luottamuksellisessa yhteistyössä teollisuuden kanssa löytää paras mahdollinen ratkaisu pulmaan miten voitaisiin poistaa haitat, jotka teollisuus mm. voimalaitosten patojen rakentamisen kautta aiheuttaa jokiin kutemaan nouseville arvokkaille kalalaaduille, ennenkaikkea siialle ja lohikalalle.

d. Pyritään siihen, että saataisiin aikaan etupäässä valtion kustantama järjestelmällinen ja myöskin käytännöllisiä kalanviljelys- ja kalatalouskysymyksiä käsittelevä koetoiminta.

10. Toiminta pitkällä tähtäimellä!

Kuten ylläolevasta käy ilmi on olemassa runsaasti tehtäviä, jotka odottavat kalatalouden ystäviä kaikkialla maassamme sekä rannikon että sisäjärvalueiden asukkaiden. Tällöin tulisi sekä suomen- että ruotsinkielisten työntekijäin ryhtyä näihin tehtäviin, veljellisessä yhteistyössä.

Kalanviljelyksen Ystävien piirissä olemme täysin selvillä siitä, että esittämämme työohjelma vaatii monta vuotta toteutukseen. Se vaatii myös kovaa työtä suurelta sekä käytännön miesten että teoreettisen koulutuksen saaneiden tiedemiesten joukosta ja se vaatii paljon suuremmat pääomat kun meillä nykyisin Suomessa on käytettävissämme.

Yhdistys on kuitenkin rohjennut esittää asiasta kiinnostuneille lukijoille tämän laajan ohjelman. Olemme tällöin ottaneet huomioon senkin seikan, että ohjelma olisi omiaan herättämään yleistä mielenkiintoa kalanhoitotoimintaa kohtaan. Saa näin paremman käsityksen mahdollisuuksista positiivisiin toimenpiteisiin kalavesien järkipärisen käytön hyväksi.

KALANVILJELYKSEN YSTÄVÄT.